

ԳԱՂԱՓԱՐԻ ԿԱՅԾԿԼՏՈՒՔՆԵՐ

Հայրենիքը սրբութիւններուն ամենէն մեծն
ու մնայունն է :

X

Ամէն չարիքի եւ յանցանքի կրնամ ներել,
բայց Հայրենիքի դաւաձաններուն երե՛ք :

X

Գաղափարի պայքարին մէջ շա՛տ քիչերուն
տրուած է ժուժկալ եւ առաքինի մնալ : Տարա-
կարծութեանց եւ վէճերու ծնուցիչ մայրը՝
անձնական հաշիւներն ու վայրենի կիրքերն են
յաճախ :

X

Հանրային կեանքն ու գործերը սիրողները
երկու տեսակ դրամաղլուխ պէտք է ունենան,
— անշահախնդրութիւն եւ կորով : Առաջինը՝
չկաշառուելու, երկրորդը՝ անխօնչ եւ անպար-
տելի մնալու համար :

X

Հուրն ու ջուրը՝ երկուքն ալ տարերային
աննուած ուժեր են . մէկը վառելով կը յաղթէ,
միւսը՝ մարելով :

X

Երկու բանի բնաւ համապատասխան գնա-
հատութիւնն ու արժէքը չենք տար կեանքի
մէջ, — զրքին ու բժշկութեան :

X

Անհանդուրժող ողին, ո՛եւէ ատեն, հա-
սարակ խօսակցութեան մը կամ բուռն վիճա-
րանութեան մը ընթացքին, սիրոյ եւ յարդանքի
բացակայութեան լաւագոյն ապացոյցն է :

X

Խօսքին հաւատքը մոլութիւններու բնական
աղբիւն է :

X

Միայն դիւանագիտական ասպարէզին մէջ
չէ որ բառերը պաշտօն ունին թափանցելու բուռն
ժտածողութիւնը, նպատակը եւ հաշիւները,
այլ միշտ եւ ամէն տեղ :

X

Գեղեցիկ եւ նոյն իսկ արդար խօսքերը
պէտք չէ որ յափշտակեն մեղ, եթէ անոնց չեն

ընկերանար դործի եւ օրինակի բարեմասնու-
թիւնները :

X

Խօսքը ծուլութեան ու ապիկարութեան
փաստաբանն է շատ անդամ : Կը խօսին, երկար
կը խօսին մանաւանդ անո՛նք, որ ժամանակ
չեն գտներ դործելու, աշխատելու, արտադրե-
լու :

X

Մարդիկ ամէն օր կը ժխտեն իրենց ծոսու-
թիւններն ու թերութիւնները, մոռնալով վայր-
կեան մը յատկացնել իրենց խօսքին ու դործին
դաստաստանին :

X

Եթէ կ'ուզես անյաղթ եւ անպարտելի ըլ-
լալ, հիմնուէ նախ քո՛ւ զէնքերուղ եւ միջոց-
ներուղ վրայ :

X

Գաղափարի եւ քաղաքական կոփաներու
մէջ, մնասակար եւ վտանգաւոր անակնկալը՝
մեր վատահութիւնն ու համարումը վայելող
անձերու ընկրկումն է, անոնց լքումը հասարա-
կաց ձգտումներուն եւ զիրքերուն :

X

Ընկրկողներն ու անարինները՝ թշնամիին
առջևէն փախչող դասալիքներու պէս հարկ է
դատել խստութեամբ, անդթութեամբ :

X

Անտեղի նահանջն ու անձնատուութիւնն
հաւասար են դաւաձանութեան :

X

Կեանքը այն հսկայակերտ զպրոցն է, ուր
ամէն առթիւ եւ ամէն ատեն սորվելիք զասեր
կան :

X

Ցաջողութեան եւ ձախողանքի մէջ անխըս-
րաբար կը կարօտինք ուսումնասիրութեանց,
վերզնահատութեանց, ըստ այնմ նետելու մեր
նոր քայլերը եւ որոշելու համար մեր հետազայ
դործերուն ընթացքն ու ճակատագիրը :

Դժուարութիւններ միշտ կան մեր ճամբաներուն վրայ . սակայն -անոնց մեծագոյնը՝ սորուկ հոգիները առնականացնելու աշխատանքն է :

X

Քաղաքական գործունէութիւնը երբ կը հիմնուի միմիայն չողջողուն գաղափարներու վրայ՝ ուրանալով կամ արհամարհելով կոխուած զետինը, ըրջապատը և յարակից պայմանները, յուսախարութիւններ և զմնդակ դառնութիւններ կը ստեղծէ՝ իր հեղինակներուն և համար:

X

Երկու զգացում կայ աշխարհի բոլոր արժէքներէն բարձր եւ անփոխարինելի, — Հայրենիքին եւ Ընտանիքին սէրը:

X

Մարդը սխալական է եւ ինքնասրբազրութեան պատճառներ միշտ ալ կրնայ ունենալ. բայց չկայ աւելի մեծ զղում մը՝ քան ապերախտներու հանդէպ գործուած բարիքին անդրադարձութիւնը, որ մղաւանջային վիճակ մը կ'առնէ, երբ անարժան բարերարեալին հանդիպելու դժբաղդութիւնն ունիք մանաւանդ:

X

Աղատութեան փառաբանութիւնը՝ անկեղծ հաւատաւորներու և զիտակից քարոզիչներու բերնին մէջ է միայն որ համոզկեր ու տպաւորիչ է:

X

Քաղաքական աղեցութեան ձգտողներու քանակը՝ ասոնց զեկավարներուն որակովը կը դառնայ աղեցուին եւ միջաղղային արժէք:

X

Ժողովուրդի մը կոյութեան եւ աղատութեան միակ եւ առաջին պատուանդանը իր Փեղիքական կարողութիւնն է, զարնելու, փշելու, իշխելու եւ տեւելու իր ընդունակութիւնը, որմէ ետք հաշուի կ'առնուին իր միւս արժէքները:

X

Կեանքը կուիւ է եւ կուիւ կեանք, — եթէ ապրելու, աղատ ապրելու եւ յաղթելու պայմանով կը մզուի ան:

X

Մահուան ու պարտութեան միջեւ տարբերութիւնը ա'յնքան քիչ է երբեմն, որ մարդ երանի կուտայ սպարտական օրէնքին, զայն մեր ժողովուրդին քարոզող եւ ուսուցանող արու հոգիներուն, — «Վահանիդ վրայ, բայց երբե՛ք վահանիդ հետ»:

X

Տկարութեան արձագանդը, հիւծելու և չիչելու աղիողորմ ճիշերը չե՛ն լսուիր, եթէ լսուին՝ չե՛ն հասկցուիր, եթէ հասկցուին իսկ չե՛ն գնահատուիր:

X

Ֆիզիքական եւ նիթական կարողութիւնները անհատին, ինչպէս նաեւ ժողովուրդներուն գոյութեան խարիսխներն են, որոնց վրայ եւ որոնց չնորհիւ միայն միտքը թոփչքներ կը կատարէ եւ լոյս կ'արձակէ:

X

Մարդկային բթամտութիւնն ու յիշաչարութիւնը ամէն մեղքի կը ներին, բայց աղքատութեան՝ երբե՛ք:

X

Հասարակական եւ ընկերային պակասութեանց շարքին՝ հայ անհատին մեծագոյն տրկարութիւնը իր անվճառականութիւնն է:

X

Սխալ որոշումը բնդ հանրապէս նուազ վրանգաւոր ու աղիտարեր է՝ քան վարանումը, աղիկարութիւնը, բնաւ չկարենալ որոշելը:

X

Ինչ որ քաջերու, հերոսներու եւ անմեղներու արիւնը կը պարտազգէ՝ ամենէն հզօր եւ ստեղծագործ ոյժն է ժողովուրդներուն:

X

Ժողովուրդներու հոգեկան առաքինութեանց սպառումը՝ ամենէն եղերական նշանն է անոնց փացացումին, — բարոյական քայքայում, որ ապա համազօր կը դառնայ Փիզիքական դատապարտութեան, այսինքն՝ ձուլումի, մոռացումի, կորուստի:

X

Ինչ որ սեփական բազուկը կը չինէ, ինչ որ հատու սուրը կը ստեղծէ՝ դժուարաւ կը խլեն օտար մադիները, դժուար կը փշրեն ոսոխին ակուաները:

X

Քաջութիւն մը որ ողի եւ խոյանք չունի
եւ զուրկ է իմաստութենէ, հազիւ թէ կը փայ-
լատակէ, չի' տոկար, չի' կրնար իշխել:

X

Ժողովուրդի մը եւ բանակի մը վստահու-
թիւնը՝ իրենց բերդերուն եւ ամրոցներուն զի-
մադրականութեանը վրայ՝ աւելի՛ խիղախ եւ
ներդործական կը դարձնէ զանոնք:

X

Ժողովուրդի մը եւ բանակի մը խիղախու-
թիւնն ու ներդործականութիւնը պայմանա-
ւորուած են յատկապէս տուեալ հաւաքակա-
նութեանց վարիչներուն, հրամանատարներուն
ընդունակութիւններով:

X

Հանրային շխտակ եւ արդիւնաւոր ծառա-
յութիւնը մէկն է այն գերբուկ ճամբաներէն
որոնց, ընտիրներն ու առաքինիները միայն
կ'անցնին:

X

Հանրային թէ անհատական կեանքի մէջ
հաւասարապէս՝ դիւրին չէ իրական բարիքը
չարիքէն զանազանել, — ա՛յքան շատ են կեզծ
սուրբերն ու սուտ բարեգործները:

X

Երբ բարիքն ակներեւ ու չօշափելի է, հրէ-
շային հողին միայն զայն կ'ուրանայ:

X

Ժողովուրդի մը ինչպէս անհատի մը գաս-
տիարակութիւնը կամ աղնուացումը ամենէն
բազմերախտ դորձն է:

X

Դաստիարակելը դժուար, աւերելը հեշտ է:
Երկուքին համար ալ սէր եւ հակում պէտք է
ունենալ:

X

Բարեկամեցոլութիւնն անօգուտ է՝ եթէ
սերմդ ապառաժի վրայ ես նետած, — չի բառ-
նիր:

X

Կարել չկրցած թեւկ մի՛ պազներ, ինչպէս
կը քարոզեն սորուկներու համալսարանին մէջ.
— չորցուր, խայթէ՛, թունաւորէ՛ զայն:

X

Զաւելին եւ հայրենիքին սէրը եթէ չըլլար,

հարկ էր թքնել աշխարհին եւ իր ողբանքնե-
րուն վրայ:

X

Չարիքին տեսութիւնն ու փիլիսոփայու-
թիւնը շմերժող զպրոց չկայ զրեթէ, բայց
զարմանայի կերպով մարդիկ չար ու անբարե-
խիզ են ամէ՛ն տեղ, ամէ՛ն ատեն, ամէ՛ն պա-
րապայի տակ:

X

Կրթութեան եւ ազնուութեան անարատ ո-
գին նախ արիւնին մէջ պէտք է գտնուի, յե-
տոյ անհատին հետ շարունակարար ուղձանա-
լու եւ հասուննալու պայմանով:

X

Հողիին հիւանդութիւնը ախտ մըն է, զոր
ո՛չ մէկ դեղ ի զօրու է բժշկելու:

X

Վճռականութիւնն ու նախաձեռնութիւնը
անհատը կը բաժնեն տիրապետուելու եւ միշտ
ուղնորդուելու դատապարտուած տարբերու-
խաժամուժէն:

X

Պետին էական յատկութիւններէն մին՝
— գուցէ եւ ամենահմանականը — կոռու թէ
խաղաղութեան զործերուն մէջ՝ արագօրէն եղ-
րականացնելու, վճռելու չնորհքն է:

X

Անազնիւններն ու տմարդինները այնքա՞ն
շատ են, որ զթութիւնը տկարներու մէկ առա-
քինութեան տեղը դասել տուած են:

X

Լոռութիւնը միայն իմաստուններուն դէնքը
չէ, այլ ապուններուն խրամը, ուրիէ բնա՛ւ
դուրս չեն ելլեր կամովին:

X

Լուակեացութիւնը գաղտնապահութեան մէկ
փոփոխակն է, բնազով թէ հաշխով ցոյց
տրուած:

X

Գաղտնապահութեան վարժեցնելու համար
մարդիկը՝ անհրաժեշտ է ո՛չ մէկ դաղտնիք հա-
զորդել անոնք:

X

Լուելը եւ խօսիլը երկու տարբեր արուեստ-
ներ են: Զանա՛ անոնց համազրող վարպետն
ըլլալ:

X

Յարափոփոխ կեանքին յարափոփոխ դիստածներուն մէջ՝ նկարագիրն է մարդը իր նըմաններէն զանազանող բարձրութեան զիծը:

X

Ինչ որ տաղանդը կրնայ եղծել կամ պաճուճել, նկարագիրը կը պահէ անխարդախ, անսասան:

X

Բարեկամին թէ հակառակորդին քով նկարագիրը միայն փնտոէ, միւս ձիրքերը խարուսիկ եւ դիւրաբեկ են:

X

Ժողովուրդի մը աղատութեան տենչանքը եւ անոր փրկութեան պայքարը՝ նկարագրի մարդոց գործերն են ամենէն առաջ:

X

Անարիներն ու շահախնդիրները՝ աղատութիւն բերելու փոխարէն՝ գերութեան շղթան կ'ամրացնեն ստրուկ ժողովուրդներուն:

X

Ստրուկ ժողովուրդի մը աղատութիւնը կերտելու համար զայն կարդապահութեան, նուիրապետական մտայնութեան մը վարժեցնելու է, կոռուի եւ յարատելութեան ոգիին մշակումովն ու պատրաստութեամբը:

X

Կարդապահութեան եւ նուիրապետութեան

ընձեռած բարիքները մէծ եւ ազատ ազգերու պատմութեան մէջ կրնանք ուսումնասիրել:

X

Գատերուն եւ զրուժաններուն դէմ յաջողութեան մէկ ասպարէզ կայ, — կտրիճներուն եւ ընտիրներուն գործակցութիւնը:

X

Կտրիճ եւ հոգարտ եղիր՝ մինչեւ իսկ եթէ առանձին մնաս: Օրինակովդ հաղարներ կը մէծնան:

X

Այրուժին միշտ սիրուած է, որովհետեւ անիկա շուտ կը հասնի իր նոգատակին:

X

Զիուն թէ մարդուն հետ՝ խելքով եւ սրտով վարուէ, — յաջողութեանդ համար աշխատած կ'ըլլաս:

X

Յանդուզն զինուորը իր պետին աչքին լոյսն է, արի հրամանատարը՝ իր ստորադասներուն առաջնորդ-աստղը:

X

Կոխուը բոնութեան դէմ՝ իրաւունքի խնդիր մը չէ միայն, այլ պարկեշտ եւ բարոյատէր մարդուն տարրական պարտականութիւնը՝ յօրինակ իր նմաններուն եւ յօդուտ շահագործ-ւողներուն:

ՀԱՅ ԳԵՂԱԲԻՆԻ

